

Rada Asociace waldorfských škol ČR vyjadřuje plnou podporu a připojuje se k následujícímu stanovisku pedagogicko-lékařské pracovní skupiny Witten/Herdecke pod záštitou Aliance ELIANT (Evropská Aliance zastupující Iniciativy Aplikované Anthroposofie – www.eliant.eu)

Stanovisko k situaci dětí a dospívajících v čase pandemie koronaviru 2020

Pedagogicko-lékařská pracovní skupina Witten/Herdecke

Dr. med. Miriam Bräuer, Dr. med. Christine Decker, Nicola Fels, Dr. med. univ. Klaus Lesacher, Prof. Dr. med. David Martin, Dr. med. Karin Michael, Dr. med. Silke Schwarz, Lena Zipperle

Skupina pedagogů, odborných lékařů pro děti a dorost a ošetřovatelů v předškolních a školních zařízeních se zabývá otázkou, jak v blízké době dětem a mladistvým adekvátně dopomoci k tomu, aby se za aktuálního dění ve světě cítili jistěji, a jak se vyhnout psychosociálnímu ohrožení jejich zdraví a vývoje. Solidarita není jednosměrnou cestou: od dětí se toho nyní hodně vyžaduje, zatímco jejich vlastní potřeby a zájmy nejsou zohledňovány.

Jaký obraz zvládnání krize aktuálně dětem a dospívajícím nabízíme?

Jakým dovednostem ohledně ochrany zdraví je učíme? Jsou jim vzorem stateční suverénní dospělí lidé, kteří jim přesvědčivě sdělují všechny důležité faktory salutogeneze? (srozumitelnost, smysluplnost, ovladatelnost určité události). Ve všech rovinách nám přece momentálně chybí jasná strategie zaručující úspěšné zvládnutí situace. Salutogeneze totiž vyžaduje přesný opak toho, co momentálně dětem ukazujeme: Jsme ovládáni strachem a vírou v to, že nás zachrání jedině nějaká vakcinace.

Vývoj přirozené imunity anebo čekání na vakcínu?

Vývoj efektivní skupinové imunity je v čase karantény možný jen stěží. Kromě toho oslabují tyto životní podmínky náš imunitní systém díky deficitu blízkosti, osamělosti, existenční krizi, strachu a depresi. Čekání na nějakou vakcínu nemůže a nesmí být naší jedinou strategií k ukončení krize. Důvody jsou kromě jiného následující:

- vakcinace nepodporuje zdraví, ale v nejlepším případě zamezuje onemocnění s určitým původcem
- efektivita vakcinace je velmi nejistá a může mít krátké trvání, pokud virus, jakým je SARS-CoV-2, podléhá neustálé mutaci
- díky extrémně krátké době vývoje očkovací látky může být spolehlivost obzvláště malá
- očkování nemají stoprocentní úspěšnost, vedou k ochraně (nevíme ještě jak velké) části očkovaných

Kdo je vlastně v období korona-pandemie v nebezpečí a kdo je nebezpečný?

Děti a dospívající nepatří ani do jedné z těchto skupin! Jejich onemocnění by dokonce mohlo přispět k ochraně ostatních lidí (skupinová imunita). Tato skutečnost by jim mohla dopomoci k pozitivnímu sebe-porozumění a ke zdravému pocitu důležitosti. Na děti nesmí být kladena odpovědnost za životy a smrt ostatních lidí. V současné době je jim však sdělováno, že mohou ostatním lidem škodit, že jsou dokonce nebezpeční pro své vlastní příbuzné včetně milovaných prarodičů. Nastává zde narušování vztahů mezi dětmi a jejich prarodiči. Děti by se měly spíše učit tomu, jak přinášet světu a lidem kolem sebe radost, smích, sílu, naději a lásku!

Proces učení je až do období puberty krajně závislý na vztahu s vyučujícím!

Reálné setkávání se s vyučujícími je bezpodmínečně důležité pro vývoj dítěte ve škole. Děti se učí skrze vztahy. Nošení ochrany úst a nosu je proto neosobním a rušivým faktorem.

Všeobecné, zdánlivě povinné zacházení s digitálními výukovými metodami je destruktivní pro vývoj a schopnost učení se žáků všech věkových skupin. Zároveň aktuálně zažíváme drastický nárůst nezdravého až návykového chování právě co se týče práce s digitálními médii. Dětem také stále více chybí volný pohyb ve venkovním prostředí.

Jaké jsou následky současné situace na našem chování a psychickém zdraví?

Nové pocity strachu a nátlaku nabírají u dětí a rodičů částečně na grotesknosti. Nadstandardní hygienická opatření sdělovaná se strachem a obavami vedou většinou k odpovídající psychické zátěži. Stejně tak povinná pravidla rozestupů mezi lidmi můžou vést ve špatný čas na špatném místě k narušování mezilidských vztahů. Například dítě, které upadne anebo se nějakým způsobem zraní, musí být utěšeno a musí mu být poskytnuta pomoc, je tedy nutné se jej dotknout!

Stejně tak odloučení od milované osoby nikomu neprospívá, ba naopak, způsobuje deprese. Absence možnosti rozloučit se s milovaným umírajícím člověkem představuje hlubokou ránu na duši, kterou lze jen těžko vyléčit.

Zranění na těle i duši u dětí přibývá!

Mnoha dětem, především ze sociálně slabších rodin, odpadávají jisté opěrné body v podobě učitelů, sociálních pracovníků, terapeutů a v neposlední řadě jejich přátel. Bez běžné pomoci lékařů a vychovatelů zůstává u dětí častěji neodhaleno jejich týrání či zneužívání. Dětem rovněž chybí útočiště, kde by mohly strávit čas, což by odlehčilo pracujícím, případně samostatně vychovávajícím rodičům. Lidé se nesmí smířit s nárůstem násilí, zneužívání a s přetěžováním dětí v domácím prostředí na úkor ochrany lidí jiných věkových kategorií!

Každý další den, ve kterém jsou děti vystavovány tomuto výjimečnému stavu, škodí jejich zdraví, oslabuje imunitní systém a zatěžuje naši budoucnost. Zde je několik bodů, jak lze bezprostředně chránit děti a dospívající:

- aktuálně epidemiologicky doprovázené otevření škol a školek*
- abychom u dětí a mladistvých předešli pocitům strachu a nejistoty, musí být u sdělování a provádění preventivních opatření zohledněny psycho-imunologické a vývojově-psychologické faktory. Každé dítě potřebuje být osloveno způsobem odpovídajícím jeho věku. (Zdravá duše posiluje imunitní systém!)
- učební strategie adekvátní věku zohledňující negativní vlivy, které vyplývají z příliš brzkého používání digitálních médií
- vyvarování se zbytečných hygienických strategií a jejich přizpůsobení daným věkovým skupinám:
 - mytí rukou: mýdlo a jednorázové utěrky místo dezinfekčních prostředků pro všechny zdravé děti a mladistvé
 - neprovádění povrchové dezinfekce ve školách či v domácnostech: „Rutinní dezinfekce veškerých povrchů v domácnostech, ve veřejných prostorách, ani na jiných kontaktních místech se ani za současné COVID-pandemie nedoporučuje. Úklidová činnost je zde otázkou volby.“ (zdroj: RKI, link níže)
 - efektivní ochrana nosu a úst jenom pro vyučující a vychovatele z rizikových skupin, ne pro zdravé děti a dospívající (větrání namísto odebírání vzduchu!)
 - nevyžadování povinných rozestupů mezi dětmi!
- adekvátní umožnění mezilidské blízkosti a dále neomezovat kontakt s prarodiči
- psycho-imunologické a salutogenetické posílení dětí!!!

***Zvláště doporučujeme okamžitě začít s časově omezenou pilotní studií, která by se zabývala výzkumem otevření škol s omezeními i bez omezení vzhledem k rozvoji imunity a jistoty**

Podepsali další pedagogové a lékaři:

Dr. med. Michaela Glöckler, Claudia McKeen, Georg Soldner, Dr. med. Bart Maris, Dr. med. Daniel Moos, Dr. med. Wolf Marstaller, Dr. med. Dorothea Veltkamp, Wiebke Jochumsen, Roland Jochumsen, Markus Wegner, Uwe Schiller, Dr. med. Michael Knoch, Benjamin Herrmann, Stella Hutnicka-Rolka, Dr. med. Tillman Fellmer, Dr. med. Renate Karutz, Antje Liechti, Dr. Reinhard Kindt, Tobias Jungermann, Dr. med. Martin Wassermeyer, Dr. med. univ. Henrik Szőke, Dr. med. Arne Schmidt, Dr. med. Christoph Bernhardt, Uwe Momsen, Dr. Justine Büchler, Prof. Dr. med. Sven Hildebrandt, Marion Körner, Dr. Irene Stiltz, Dr. med. Susanne Hofmeister, Dr. med. Verena Eickel Buchmann, Dr. med. Cornelia Buldmann, Dr. med. Andrea Seemann, Veronika Constantin, Senin Constantin, Dr. Ulrich Gutdeutsch, Dr. med. Johannes Portner, Katharina Schlüter, Christoph Buschmann, Tatjana Ramazani, Angela Sichelschmidt, Coelestine Sichelschmidt, Marie-Sophie Sichelschmidt, Dr. med. Annemarie Balliel, Wolfgang Streit, Dr. Karl-Reinhard Kummer, Annette Kaufmann, Dr. med. Katrin Meitsch, Dr. med. Tobias Daumüller, Dr. med. Christoph Michels, Christoph Junge, Dr. med. Christa M. Ratjen, Julia Veil, Christine Saahs, Dr. med. Simone Hoffmann, Dr. med. Wolfram Faber, Dr. med. Nina Klinger, Dr. med. Johann Pohl, Juliane Rüchel,

Dr. Roswitha Kuhl-Jockel, Dr. med. Astrid Lindberg, Dr. med. Jost Christian Deerberg, Barbara Zacherl, Christian Liechti, Dr. med. Volker Hentschel, Dr. med. Dietrich Schlodder, Angelika Maaser, Dr. Cornelia Wagner, Daniel Stächele, Dr. med. Marion Debus, Petra Stemplinger, Bettina Kröner-Spruck, Dr. med. Peter Thilemann, Dr. med. Susanne Wicht, Dr. med. Martina Franziska Schmidt, Ilona Neisecke, Tanja Popp, Dr. med. Gabriele Schaefermeyer, Dr. med. Heinrich Schaefermeyer, Bert Raderschatt, Anja Andreae, Dr. med. Christian Grah, Dr. med. Claudia Morawe-Weisheit, Dr. med. Ingmar Silberbaur, Gesa Sitaras, Ulrike Steurer, Aune Hinz, Dr. med. Maria Bovelet, Kirsten Matthäus, Dr. med. Thengis Tsouloukidse, Dr. med. Hannes Wieting, Dr. med. Christian Rummel, Stefanie Aurig, Solco Aurig, Jule Quadflieg, Olga Davidoff, Frances Brestowski, Cécile Hertel-Alghariz, Gerhard Stocker, Iris Stocker, Torsten Akelbein, Jenny Stark, Ingrid Bachmann, Anna Plaza, Theresa Bauer, Dr. med. Christina Plath, Michael Lehmann, Dr. med. Christina Sanwald, Dr. med. Mathias Poland, Dr. med. Johannes Portner.

Následující zdroje a postoje k tématu koronaviru a dětí podporují naše požadavky:

- Základní práva nejsou luxusem jen v příznivé době, od Juli Zeh, Focus Magazin Nr. 15, 2020, 4. April 2020: https://www.focus.de/politik/deutschland/meinunggrundrechte-sind-kein-luxus-nur-fuer-gute-zeiten_id_11849613.html

- Ústřední svaz lékařů pro děti a mládež v Německu Dachverband der kinder- und jugendärztlichen Verbände in Deutschland 20.4.2020: <https://www.dakj.de/stellungnahmen/stellungnahme-der-deutschen-akademie-fuer-kinder-und-jugendmedizin-e-v-zu-weiteren-einschraenkungen-der-lebensbedingungen-von-kindern-und-jugendlichen-in-der-pandemie-mit-dem-neuencoronavirus-sar/>

- Deutsche Liga für das Kind:

http://liga-kind.de/wordpress/wp-content/uploads/2020/04/Liga-Stellungnahme-Corona_200420_final.pdf

- Na webové stránce www.co-ki-eltern.de se nachází dotazník pro rodiče týkající se případů Covid-19 a literatura k tématu koronaviru u dětí. Odborná literatura se nachází na stránce www.co-ki.de nebo www.feverapp.de/corona

- newsletter Švýcarské pediatrické společnosti 2020/15 k tématu COVID-19 a otevírání škol:

<https://mailchi.mp/8eb7bc22a732/sgp-newsletter-4402368?e=6bcadd83ba>

- Ještě před začátkem diskuse o ochraně rouškami zveřejnil renomovaný lékařský časopis Lancet začátkem dubna zprávu, v níž dospěl k závěru, že uzavření škol kvůli omezení šíření koronaviru má malý nebo žádný účinek. *School closure and management practices during coronavirus outbreaks including COVID-19: a rapid systematic review.* Prof Russell M Viner at al, Lancet I Volume 4, Issue 5

- Děti hrají v přenášení onemocnění pravděpodobně jenom vedlejší roli. (*Krankes Kind steckt keinen an. 172 Kontaktpersonen von Corona verschont.* *N-tv.de* I Montag, 20.4.2020)

- Lze vycházet z toho, že letalita při onemocnění Covid 19 u dětí se blíží 0. (*Global Covid-19 Case Fatality Rates.* *CEBM.net* I Jason Oke, Carl Heneghan I Updated 22nd April 2020)

- hygienická doporučení Robert-Koch-Institut (kromě jiného povrchová dezinfekce v domácnostech a ve veřejných prostorách):

https://www.rki.de/DE/Content/InfAZ/N/Neuartiges_Coronavirus/Reinigung_Desinfektion.html

Originální znění stanoviska lze najít na stránkách: <https://eliant.eu/aktuelles/stellungnahme-zur-situation-von-kindern-und-jugendlichen-in-der-corona-pandemie-2020/>

(překlad Martina Bartošová, Magdaléna Geryšerová)